

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

ЕВЕЛІНА БАЛЛА

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС
(50-80-ті роки ХХ ст.)

**Методичні вказівки
для проведення практичних занять**

Ужгород - 2023

Методичні вказівки підготувала

Балла Е.Ю. – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури

Рецензент

Барчан В.В. – доктор філологічних наук,
професор кафедри української літератури

Відповідальний за випуск

Кузьма О.Ю. – кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри української літератури

Балла Е. Український літературний процес (50-80-ті роки ХХ ст.):
Методичні вказівки для проведення практичних занять (для студентів
філологічного факультету, спеціальності 035 Філологія спеціалізації
035.01. Українська мова та література ОП «Українська мова та література.
Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність».
Ужгород, 2023. 42 с.

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету
Ужгородського національного університету протокол № 6 від
30 березня 2023 року.

ЗМІСТ

<i>1. ВСТУПНІ ЗАУВАГИ.....</i>	<i>4</i>
<i>2. ПРОГРАМА КУРСУ.....</i>	<i>8</i>
<i>3. ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....</i>	<i>11</i>
<i>4. СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРОЧИТАННЯ.....</i>	<i>31</i>
<i>5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ.....</i>	<i>34</i>
<i>6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....</i>	<i>38</i>

Вступні зауваги

Методичні вказівки укладено відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Український літературний процес (50-80-ті роки ХХ ст.)» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література освітньої програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність».

Мета вивчення навчальної дисципліни «Український літературний процес (50-80-ті роки ХХ ст.)» – окреслити основні тенденції українського літературного процесу другої половини ХХ століття, представити творчість талановитих митців, що працювали в цей період; з'ясувати особливості розвитку літератури; прищепити здобувачам навички аналізу художніх текстів різних жанрів і стилів, уміння простежувати закономірності розвитку літературного процесу в контексті історико-політичних та культурних процесів.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, теорії та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов науково-дослідницької діяльності;
- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність проведення досліджень на належному рівні;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

- здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом;
- здатність здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних стилів та жанрів;
- здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

Відповідно до освітньої програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких **програмних результатів навчання:**

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства;
- знати й розуміти загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури, що вивчається, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності;
- аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі;
- здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів;
- мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;

- мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології;
- дотримуватися норм і правил академічної доброчесності.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Український літературний процес (50-80-ті роки ХХ ст.)»:

- знання основних художніх текстів та творчих біографій письменників, характерних особливостей їхнього індивідуального стилю; основних тенденцій розвитку поезії, прози та драматургії;
- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- здатність орієнтуватися в періодизації та закономірностях розвитку літературного процесу;
- вміння виявляти естетичні та художні особливості творів; аналізувати художні твори під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень;
- вміння порівнювати різні літературні явища, стилі, манери; зіставляти твори різних авторів;
- вміння вирішувати складні філологічні завдання, управляти комплексними діями чи проектами, а також дотримуватися норм академічної доброчесності;
- здатність критично мислити й відповідно оцінювати явища, факти та друковані джерела.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: усне опитування, письмові практичні роботи, конспектування науково-критичної літератури, тестування, підготовка презентації, підсумкові контрольні роботи.

Форми поточного контролю: усне опитування, виконання практичних завдань, тестування.

Форма модульного контролю: виконання модульної контрольної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний іспит.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота №1 містить 2 теоретичні питання та 20 тестових завдань. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, - це 30 балів за теоретичну частину (максимум 15 балів за кожне питання) та 20 (1 бал за кожен правильно виконаний тест) за тестові завдання.

Модульна контрольна робота №2 містить 1 теоретичне питання та 35 тестових завдань. Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач, - це 15 балів за теоретичну частину та 35 (1 бал за кожен правильно виконаний тест) за тестові завдання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Програмою передбачено таку форму контролю, як іспит. Підсумковий семестровий контроль здійснюється за результатами модульного контролю та усної відповіді на питання, що входять до екзаменаційних білетів. Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОГРАМА КУРСУ

Модуль 1.

Літературний процес 50-80-х рр. ХХ ст.: основні тенденції. Поезія митців-шістдесятників.

Тема 1. Умови та тенденції розвитку літературного процесу в Україні в др. пол. ХХ століття.

Проблеми періодизації новітньої української літератури. Суспільно-політичні умови розвитку літератури в другій половині ХХ ст. Негативні наслідки панування в літературі художнього псевдометоду соціалістичного реалізму. Загальні тенденції розвитку поетичних жанрів. Особливості розвитку прози. Слабкий розвиток драматургії.

Тема 2. Шістдесятництво як соціокультурний рух та літературне явище.

Передумови виникнення шістдесятницького руху. Діяльність Клубу творчої молоді в Києві, «Проліска» у Львові. Роль І. Світличного в консолідації шістдесятництва. Яскраві поетичні дебюти в періодиці. Світоглядні та естетичні засади шістдесятництва. Репресії стосовно української інтелігенції. Дисидентський рух.

Тема 3. Творчість поетів-шістдесятників.

Життєвий і творчий шлях **Василя Симоненка**. Головні мотиви його лірики. Тематика та поетика малої прози письменника (збірка «Вино з троянд»).

Життєва і творча доля **Дмитра Павличка**. Сонетарій Д. Павличка. Тема слова та рідної мови в його ліриці. Інтимна лірика поета («Гасмниця твого обличчя»). Перекладацька спадщина митця.

Еволюція **Миколи Вінграновського**-поета («Атомні прелюди», «Сто поезій» та ін.) Головні мотиви та поетика віршів митця. Інтимна та пейзажна лірика поета. Майстерність версифікації.

Головні мотиви поезії **Івана Драча**; традиційне та новаторське в ліриці поета. Художня своєрідність поем «Смерть Шевченка» та «Чорнобильська мадонна».

Петро Скунець – закарпатський поет-шістдесятник. Біографія митця. Головні мотиви лірики.

Тема 4. Творчість Ліни Костенко.

Життєва і творча доля Л. Костенко. Початок творчості (збірки «Проміння землі», «Вітрила», «Мандрівки серця»). Заборона поетичної

діяльності Л. Костенко на шістнадцять років, аж до появи збірки «Над берегами вічної ріки». Збірки «Неповторність» та «Сад нетанучих скульптур». Концепція часу у творчості Л. Костенко. Мотив творчості в ліриці та поемах («Сніг у Флоренції»). Пейзажна та інтимна лірика поетеси. Історичний роман у віршах «Маруся Чурай»: проблематика, образна система твору, особливості стилю роману. Проблематика та художня своєрідність драматичної поеми «Дума про братів неазовських».

Тема 5. Життєва і творча доля Василя Стуса.

Біографія Василя Стуса. Збірки поета як етапи творчої еволюції. Творчість Василя Стуса в критиці та літературознавстві. Філософські мотиви лірики поета. Поетична історіософія митця. Образ України в його ліриці. Особливості індивідуального стилю автора.

Тема 6. Еміграційна лірика др. пол. ХХ ст.

«Двоколіїність» розвитку українського літературного процесу другої половини ХХ століття. Еміграційний дискурс національного письменства. Українська поезія митців-емігрантів (О. Зуєвського, І. Качуровського, О. Тарнавського та ін.). Феномен Нью-Йоркської групи. Модерністські художні пошуки. Творчість Е. Андіївської. Лірика Б. Бойчука, Ю. Тарнавського, Б. Рубчака.

Модуль 2. Розвиток прози та драматургії **в другій половині ХХ ст.**

Тема 7. Тенденції розвитку прози в др. пол. ХХ ст. Творчість Євгена Гуцала.

Оновлення прозових жанрів у 60-70-х роках ХХ ст. Роль у цьому процесі прозаїків-шістдесятників. Жанрово-стильове та тематичне багатство малої прози.

Життєвий і творчий шлях Є. Гуцала. Жанрово-тематичний діапазон прози письменника. Психологічна функція пейзажу в новелістиці Є. Гуцала. Лірико-імпресіоністична проза митця. Морально-етична проблематика оповідань та новел Є. Гуцала.

Тема 8. Мала проза Григора Тютюнника.

Біографія Григора Тютюнника. Творчий шлях митця. Проблематика та особливості стильової манери прозаїка. Автобіографізм новел письменника. Тема села в художній інтерпретації Гр. Тютюнника. Роль психологічної деталі в розкритті ідейного задуму творів. Ліричні новели Гр. Тютюнника «Зав'язь» та «Три зозулі з поклоном».

Тема 9. Новаторство прози Валерія Шевчука.

Основні віхи життя та творчості Валерія Шевчука. Світогляд та джерела творчості письменника. Тематичний діапазон прози Вал. Шевчука. Фольклорно-міфологічна основа творів. Притчевість та філософська наповненість прози митця. Поетика роману «Дім на горі».

Тема 10. Розвиток прози на Закарпатті. Творчість Івана Чендея.

Особливості розвитку літератури Закарпаття в другій половині ХХ ст. «Закарпатська школа» новелістики. Тема землі в романі М. Томчання «Жменяки». Проблематика малої прози І. Чендея. Трагічна доля повісті «Іван». Актуальність проблематики твору.

Тема 11. Розвиток жанру історичного роману в українській прозі другої половини ХХ ст.

Бурхливий розвиток жанру історичного роману в другій половині ХХ ст. Тематичне розмаїття історичної прози. Найяскравіші зразки жанру історичного роману (твори П. Загребельного, Р. Іваничука, Вал. Шевчука, Р. Федоріва та ін. прозаїків).

Біографія Романа Іваничука. Історична основа та проблема національної ідентичності в романі Р. Іваничука «Мальви». Образна система та особливості поетики твору. Художня інтерпретація трагічних сторінок української історії в романі «Журавлиний крик». Своєрідність композиції, образна система та актуальність проблематики твору.

Життєвий і творчий шлях Павла Загребельного, його внесок у розвиток жанру історичного роману в українській літературі. Широта проблемно-тематичного діапазону прози письменника. Історична основа, проблематика та поетика роману «Диво».

Тема 12. Проза Олесея Гончара.

Творчість Олесея Гончара та тлі тогочасної прози. Проблематика та художні особливості новел О. Гончара «За мить щастя» та «Модри Камень». Проблема вини і спокути в оповіданнях «Чорний яр» та «Летять усміхнені птиці». Роман «Собор»: драматична творча доля твору, актуальність проблематики та образна система.

Тема 13. Розвиток драматургії в другій половині ХХ ст.

Складні умови розвитку драматургії в другій половині ХХ ст. Етапні твори посту драматургії цього часу («Фауст і смерть» О. Левади, «Правда і кривда» М. Стельмаха, «Фараони» О. Коломійця тощо). Прихід у 70-х рр. нового покоління драматургів (Л. Хоролець, Я. Стельмах, Д. Кешеля та ін.).

ТЕМАТИКА ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1.

Практичне заняття 1.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА УМОВИ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ 50-80-рр. ХХ ст.

План

1. Проблеми періодизації літератури ХХ ст.
2. Суспільно-політичні умови розвитку українського письменства в другій половині ХХ століття.
3. Соцреалізм як основний метод радянської літератури.
4. Загальні тенденції розвитку літературного процесу другої половини ХХ ст.:
  - а) особливості розвитку поезії;
  - б) оновлення прозових жанрів;
  - в) особливості розвитку драматургії.
5. Шістдесятництво як філософський феномен та літературне явище.

Самостійна робота

Переглянути відеоматеріал «Отрута соцреалізмом»:

<https://tydyvy.com/video/DyktECo>

Законспектувати статтю Тараса Батенка «Шістдесятництво – грані інтелектуальної боротьби» за виданням: *У вирі шістдесятницького руху. Погляд з відстані часу*. Львів, 2003.

Переглянути відео:

Шістдесятники: <https://www.youtube.com/watch?v=DidBT2uQCFA>

Література

1. Балла Е. Іван Світличний: емоційний інтелект лідера. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Філологія. Вип. 1 (49). Ужгород, 2023. С. 16-22.
2. Балла Е. Шістдесятництво в рецепції Ірини Жиленко. *HUNGARO-RUTHENICA-IX*. Szeged – Сегед, 2018. С. 17-26.
3. Батенко Т. Шістдесятництво – грані інтелектуальної боротьби. *У вирі шістдесятницького руху. Погляд з відстані часу*. Львів, 2003.
4. Гундорова Т. Соцреалізм: між модерном і авангардом. *Слово і Час*. 2008. №4.
5. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2. / За ред. В. Дончика. Київ: Либідь, 1998.

6. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С. 9-18.
7. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. Київ: ТОВ «Видавництво „Кліо”», 2019. 248 с.
8. Кисла Ю. Сталінські спектаклі віри, або Як дисциплінували українських письменників у повоєнні роки. *Дивослово*. 2020. №6. С. 46-56.
9. Ковалів Ю. «Соцреалізм» – глухий кут української літератури. *Слово і Час*. 2009. №4.
10. Корогодський Р. Брама світла: Шістдесятники. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2009. 656 с.
11. Лисенко Н. Фрагменти буття українських письменників: 1956-1960-ті роки. *Ідеологічні та естетичні стратегії соцреалізму*: Вип. 1. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 2010. С.172-181.
12. Література ХХ століття: проблеми періодизації. *Слово і Час*. 1995. №4.
13. Мазепа Н. Коли і як «загинув» соціалістичний реалізм. *Слово і Час*. 2010. №8.
14. Мокрик Р. Бунт проти імперії. Українські шістдесятники. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. 416 с.
15. Моторнюк І. Українська література ХХ ст.: зміст, обсяг, періодизація. *Дзвін*. 2001. №7.
16. Насенко М. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008.
17. Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту. *Сучасність*. 2004. №4.
18. Сиротенко В. П., Суровцева Р.Ф. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. С. 103-143.
19. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Київ: Смолоскип, 2010.
20. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації. Монографія. Ніжин: ТОВ «Гідромакс», 2009. 508 с.
21. Яременко В. Панорама української літератури ХХ століття. *Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.*: У 4 кн. Київ: Аконіт, 2001. Кн.1.

22. Микола Ільницький про шістдесятників.
<https://www.youtube.com/watch?v=CMRGqRvJrfw>
23. Шістдесятники. Машина часу. Ч.1.
<https://www.youtube.com/watch?v=FiUsuHomUW4>
24. Шістдесятники. Машина часу. Ч.2.
<https://www.youtube.com/watch?v=4kYpHvpLoBE>

Практичне заняття 2-3.

ЛІРИКА ПОЕТІВ-ШІСТДЕСЯТНИКІВ

План

1. Головні мотиви поезії Василя Симоненка:
  - а) тема України в ліриці поета («Лебеді материнства», «Задивляюсь у твої зіниці», «Україні», «Де зараз ви, кати мого народу?»);
  - б) мотив кохання («Не вір мені», «Я і в думці обняти тебе не посмію...», «Вона прийшла», «Є в коханні і будні, і свята» та ін.);
  - в) філософські мотиви («Ти знаєш, що ти людина», «Я...» «Дід умер», «Перехожий»);
  - г) мотив нещасливого дитинства («Кривда»).
2. Традиційне та новаторське в ліриці Івана Драча:
  - а) образ сонця в поезії митця («Балада про соняшник», «Сонячний етюд» та ін.);
  - б) новаторський підхід до трактування теми творчості («Крила», «Перо», «Смерть Шевченка»);
  - в) тема роду та народу в ліриці поета («Балада роду», «Теліжинці»).
3. Поетика лірики Дмитра Павличка:
  - а) особливості сонетної творчості митця («Коли помер кривавий Торквемада», «Голгофа», «Якби я втратив очі, Україно»);
  - б) мотив слова, рідної мови в ліриці поета («О рідне слово, хто без тебе я?»), «Між горами в долинах – білі юрти», «Ти зрікся мови рідної»);
  - в) особливості інтимних віршів митця («Коли ми йшли удвох з тобою», «Так, ти одна, моя любове...», «Явір і яворина» («Я стужився мила за тобою»), «Дзвенить у зорях небо чисте», «Я пригорнусь до тебе...», «Є жінки, немов зірки небесні...»).
4. Образ матері в ліриці Бориса Олійника («Наша мати – сивая горлиця», «Пісня про матір», «Мати», «Мати сіяла сон», «Та було у матері чотири сини», цикл «Сиве сонце мое»).

5. Модерністська поезика Миколи Вінграновського-лірика («У синьому небі я висіяв ліс», «Вночі середночі хтось тихо», «Може бути, що мене не буде», «Сеньйорито акаціє, добрий вечір...», «Не маю зла до жодного народу», «Наш Василь іде по найдовшій у світі дорозі», «Вона була задумлива, як сад», «Ніч Івана Богуна», «Остання сповідь Северина Наливайка», «Ні! Цей народ із крові і землі...», «Зазимую тут і залітую...», «Боюсь поворухнутись... тишина...», «Це ти? Це ти. Спасибі...»).

Самостійна робота

Законспектувати розділ монографії Л. Тарнашинської «Гармонія парадоксів як художнє надзавдання: Микола Вінграновський» за виданням: *Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління*. Київ, 2010.

Переглянути випуски 10 і 11 «Часу поезії», присвячені творчості І. Драча (<https://www.youtube.com/watch?v=siuLuBeShnU>) та Д. Павличка (<https://www.youtube.com/watch?v=T7OG03GCRGQ>).

Переглянути фільм про життя і творчість В. Симоненка: <https://www.youtube.com/watch?v=V9tIKl0EmVg>

Опрацювати статтю «Петро Скунець – поет-шістдесятник» за збірником «Українська поезія Закарпаття ХХ століття» (Ужгород, 2004. С. 199-215).

Література

1. Богдан С. Міфотворчість Миколи Вінграновського (на прикладі поезії «У синьому небі я висіяв ліс...»). *Слово і Час*. 2009. №7.
2. Гальчук О. Лірична сповідь Миколи Вінграновського. *Слово і Час*. 2007. №4. С.3-12.
3. Жиленко В. *Ното feriens : Спогади*. Київ: Смолоскип, 2011. 816 с.
4. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ: Либідь, 2011. С.863–880; 959–1020.
5. Заверталюк Н. Світ у поетичній свідомості шістдесятників. *Таїни художнього тексту (до проблеми поезики тексту)*. Збірник наукових праць. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2006. С.27-37.
6. Ільницький М. «Сприймати світ до всіх його глибин...» (Іван Драч). *На перехрестях віку*. У 3 кн. Книга 1. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. С. 507-525.
7. Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. Кн.2. Ч.1-2 / За ред. В.Дончика. Київ: Либідь, 1998.

8. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С. 22-30; 44-51; 79-89; 97-125.
9. Клочек Г. Три поезії Бориса Олійника (Дещо про магію Олійникового слова). *Слово і Час*. 2010. №12.
10. Лазарук М. «Любити одразу, з ходу, залпом, раз і назавжди». *Вінграновський М. Вибрані твори*. Київ: Смолоскип, 2013. С. 9-56.
11. Маковей Г. Еротична лірика Дмитра Павличка (збірка «Золоте ябко»). *Слово і Час*. 2002. №11. С.50-57.
12. Марко В. Від осяяння до художньої концепції. Лірика Василя Симоненка. *Стежки до тайни слова: Літературознавчі й методичні студії*. Навчальний посібник. Кіровоград: Степ, 2007. С. 215-227.
13. Маршал Вінграновський. Книга про поета (спогади, есеї, листи, інтерв'ю) / передм., упорядкув. П. Вольвача. Київ: Ярославів Вал, 2011. 480 с.
14. Мороз Л. Українська національна ідея у творчості Дмитра Павличка. *Слово і Час*. 2019. № 9.
15. Наснко М. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. С. 1014-1018.
16. Пахаренко В. Як він ішов... Духовний профіль Василя Симоненка на тлі його доби. Черкаси: Брама-Україна, 2004. 52 с.
17. Романенко Ю. «Витязь молоді української поезії» : Життєтворчість Василя Симоненка. *Дивослово*. 2010. № 1.
18. РУХ ОПОРУ В УКРАЇНІ: 1960-1990. Енциклопедичний довідник / Передм. Осипа Зінкевича, Олесья Обертаса. Київ: Смолоскип, 2010. 804 с.
19. Савчин Т. Сонети Дмитра Павличка: Поетика жанру. Київ, 1999.
20. Салига Т. Микола Вінграновський: «...не одійде мій голос, голос мій не відлюбитьсь...». *Слово і Час*. 2012. №1. С.17-29.
21. Салига Т. Микола Вінграновський: прийди ж, гармоніє, в стривоженість мою.... *Слово і Час*. 2013. №1. С.3-16.
22. Салига Т. Поет – це слово. Це його життя... *Вінграновський М. Вибрані твори: У 3 т. Т.1*. Тернопіль: Богдан, 2004. С.5-54.
23. Сиротенко В. П., Суровцева Р.Ф. Історія української літератури ХХ сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. С. 103-143.
24. Стус В. Серед грому і тиші. *Сучасність*. 1995. №1. С.138-148.

25. Тарнашинська Л. «Навіщо я? Куди моя дорога?..» Прелюди застереження в «баладному» виконанні Івана Драча. *Слово і Час*. 2011. №10.
26. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Київ: Смолоскип, 2010.
27. Тихолоз Б. Два кольори опришкової душі. *Поети-шістдесятники / УСЕ для школи*. Українська література. 11 клас. Львів, 2001.
28. Ткаченко А. Василь Симоненко: Нарис життя і творчості. Київ, 1990.
29. Ткаченко А. Палімпсести Василя Симоненка. *Симоненко В. Вибрані твори*. Київ: Смолоскип, 2010. С. 19-70.
30. Шитова Л. Я воскрес, щоб із Вами жити, Філософія життя і творчості Василя Симоненка. Київ: ПП «Омега-Л», 2006. 112 с.
31. Юзьків Г. Любовна лірика в ранній поезії Миколи Вінграновського. *Слово і Час*. 2011. №11. С.66-70.

Практичне заняття 4-5. ТВОРЧИСТЬ ЛІНИ КОСТЕНКО

План

1. Життєвий і творчий шлях Ліни Костенко.
2. Пейзажно-настроява і філософсько-медитативна («Цей ліс живий...», «Послухаю цей дощ», «І засміялась провесінь...», «Вже почалось, мабуть, майбутнє», «Життя іде і все без коректур...», «Виходжу в сад, він чорний і худий», «Українське альфреско», «Три принцеси» та ін.) лірика Л. Костенко.
3. Мотив творчості, взаємин митця і довколишнього світу в ліриці поетеси («Доля», «Поезія згубила камертон», «Заворожи мені, волхве...», «І тільки злість буває геніальна», «Чекаю дня, коли собі скажу...», «Умирають майстри...», «Страшні слова, коли вони мовчать», «Ой ні, ще рано думати про все»).
4. Особливості інтимної лірики Л. Костенко («Світлий сонет», «Очима ти сказав мені: люблю», «Я дуже тяжко Вами відболіла», «Спини мене, отямся і отям...», «І як тепер тебе забути?», «Розкажу тобі думку таємну», «Осінній день березами почавсь», «Моя любове! Я перед тобою», «Пелюстки старовинного романсу» та ін.).

5. Джерела створення, проблематика та поетика історичного роману Л. Костенко «Маруся Чурай».
6. Проблема творчості, долі митця в драматичній поемі «Сніг у Флоренції».
7. Особливості художнього хронотопу та проблематика поеми Л. Костенко «Дума про братів неазовських».

Самостійна робота

Прочитати й проаналізувати передбачені програмою ліричні та ліро-епічні твори Л. Костенко.

Переглянути відео «Час поезії. Випуск 9. Ліна Костенко»: <https://www.youtube.com/watch?v=1c2f0OexhVs>

Переглянути відео «Ліна Костенко: відповідь кожному»: <https://www.youtube.com/watch?v=KAdk3kghtPA>

Переглянути відеофільм про життя і творчість Л. Костенко: https://www.youtube.com/watch?v=nO_GK9gve44

Література

1. Барабаш С. Душа прозріє всесвітом очей...: поетичний світ Л. Костенко. Кіровоград: Поліграф-Терція, 2003. 271 с.
2. Барабаш С. Ліна Костенко: філософія поетичного живопису. Кіровоград, 2003. 95 с.
3. Башкирова О. Статуя в художній системі драматичної поеми Ліни Костенко «Сніг у Флоренції». *Слово і Час*. 2006. №11. С.20-25.
4. Бідюк О. Психологічний мікрообразів художнього тексту (творчість Ліни Костенко) : монографія. Луцьк, 2009. 188 с.
5. Бондаренко Ю. «Тут споконвіку скрізь лилася кров» (Картини національної трагедії України в романі Л. Костенко «Маруся Чурай»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2000. № 6. С.9-15.
6. Брюховецький В. Ліна Костенко. Нарис творчості. Київ, 1990.
7. Витрикуш Г. Історичне минуле України в творчості Л. Костенко. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 12. С. 29-34.
8. Вона як хліб : на пошану творчості Ліни Костенко : публікації 2005-2011 рр. / упоряд. : Л. Голота, Є. Букет. Київ: Укр. пріоритет, 2011. 160 с.
9. Дзюба І. Є поети для епох. Київ: Либідь, 2011. 208 с.

10. Жуковська Г. «Усе іде, але не все минає». Пам'ять і час у творчості Ліни Костенко: Монографія. Київ: Книга, 2010. 188 с.
11. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ: Либідь, 2011. С.912–934.
12. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С. 52-64.
13. Клочек Г. Історичний роман Ліни Костенко «Маруся Чурай». Кіровоград, 1998.
14. Клочек Г. Ліна Костенко. Навчальний посібник-хрестоматія. Кіровоград, 1999.
15. Ковалевський О. Ліна Костенко: філософія бунту й "філософія серця". Харків, 2001.
16. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала. Київ, 1999.
17. Кудрявцев М. Особистість і історія, митець і час («Сніг у Флоренції»). *Урок української*. 2000. № 2. С.60-62.
18. Нахлік О. Образ часу в ліриці Ліни Костенко. *Письменник – Нація – Універсум: Світоглядні та художні шукання в літературі ХІХ – ХХ століть*. Львів, 1999.
19. Панченко В. Ліна Костенко: вітер з Італії. *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.422-428.
20. Панченко В. Небо Марусі Чурай. Ліна Костенко як неоромантик. *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.407-414.
21. Панченко В. Нетанучі скульптури Ліни Костенко. *Магічний кристал. Сторінки історії українського письменства*. Кіровоград, 1995. С. 201-221.
22. Панченко В. Поезія Ліни Костенко. Кіровоград, 1997. 48 с.
23. Панченко В. Самотність на верхів'ях. Поезія Ліни Костенко в часи «відлиги» і «заморозків» *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.376-393.
24. Поезія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних: Матеріали круглого столу. Київ: Вид. дім «Кисво-Могілянська академія», 2005. 105 с.
25. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Київ: Смолоскип, 2010.

Практичне заняття 6. ЛІРИКА ВАСИЛЯ СТУСА

План

1. Основні віхи біографії В. Стуса.
2. Збірки поета як етапи творчої еволюції. «Палімпсести» в оцінці Ю. Шевельова.
3. Філософські мотиви в поезії В. Стуса («Цей біль, як алкоголь агоній», «Присмеркові сутінки опали», «Цей спалах снігу тьмяно-синя тінь», «У цьому полі синьому, як льон...» та ін.).
4. Особливості громадянської лірики митця (цикл «Трени М. Г. Чернишевського», «На колимському морозі калина», «О земле втрачена, явися!..», «Весь обшир мій – чотири на чотири» та ін.).
5. Поетична історіософія В. Стуса («Сто років, як сконала Січ...», «За літописом Самовидця»).
6. Філософія страждання та трагічного оптимізму в ліриці В. Стуса («Як добре те, що смерті не боюсь я...», «Терпи, терпи, терпець тебе шліфує...», «Церква святої Ірини» та ін.).

Самостійна робота

Проаналізувати поетичні твори В. Стуса, передбачені програмою.

Переглянути художній фільм «Заборонений» (2019, режисер – Р. Бровко).

Прослухати вірші В. Стуса (живий голос поета):

<https://www.youtube.com/watch?v=W0L98YhuVTk>.

Переглянути відеоматеріал «Легенди України. 1 випуск. Василь Стус»:

https://www.youtube.com/watch?v=c_5fJPNxQ3c.

Література

1. Бондаренко А. Спроба аналізу філософських творів Василя Стуса. *Дивослово*. 2005. №7.
2. Бондаренко А. Час вибору: Вивчення творчості Василя Стуса в школі: посібник. Київ: Академія, 2003. 232 с.
3. Дзюрак О. Роздуми про сенс людського життя у світлі творчості Василя Стуса. *Дивослово*. 2018. № 6.
4. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ: Либідь, 2011. С.1070–1088.

5. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С.125-132.
6. Іщенко Є. Концепти й екзистенціали в семантичному полі лірики Василя Стуса. *Слово і Час*. 2013. №1.
7. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. Київ: ТОВ «Видавництво „Кліо”», 2019. 248 с.
8. Коцюбинська М. Василь Стус у контексті сьогоденної культурної ситуації. *Слово і Час*. 1998. № 6.
9. Коцюбинська М. Поет. *Стус В. Твори: У 6-ти т., 9 кн.* Львів, 1994-1999.
10. Насенко М. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. С. 1030-1039.
11. Поліщук Я. Текстова стратегія палімпсеста в поезії Василя Стуса. *Слово і Час*. 2018. №6.
12. Пуніна О. Скульптурно-живописна модель інтерпретації творчої особистості Василя Стуса. *Слово і Час*. 2018. №4.
13. РУХ ОПОРУ В УКРАЇНІ: 1960-1990. Енциклопедичний довідник / Передм. Осипа Зінкевича, Олеся Обертаса. Київ: Смолоскип, 2010. 804 с.
14. Соловей Е. Проблема автентичного буття (В. Стус). *Українська філософська лірика*. Київ, 1999.
15. Стус Д. «Виклики доби» та їх естетизація у творчості Василя Стуса. *Обрії особистості: Книга на пошану Івана Дзюби* / Упор. Оля Гнатюк, Леонід Фінберг. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011. С.76-86.
16. Стус Д. Василь Стус – поет, людина, правозахисник. *Стус В. Вибрані твори*. Київ: Смолоскип, 2012. С. 9-70.
17. Тарнашинська Л. Загратовані сонця. Готичний профіль ХХ століття. *Поезія із-за ґрат* : Антологія. Київ: Смолоскип, 2012. С. 7-36.
18. Ткачук М. Василь Стус. *Українська мова та література*. 2002. Ч.15.
19. Шерех Ю. Трунок і трутизна. Про Палімпсести В.Стуса. *Третя сторожа*. Київ, 1993.
20. Яструбецька Г. Концепт «Україна» в поезотворчості Василя Стуса. *Слово і Час*. 2004. №10.

Модуль 2.

Практичне заняття 7-8. **ЖАНРОВО-СТИЛЬОВЕ РОЗМАЇТТЯ МАЛОЇ ПРОЗИ 60-70-х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ**

План

1. Оновлення прозових жанрів у 60-70-х роках ХХ ст. Роль у цьому процесі прозаїків-шістдесятників.
2. Поетика імпресіонізму в новелах Є. Гуцала «Концентричні кола осені» та «Прелюдія весни».
3. Неореалістичний дискурс новел Гр. Тютюнника «В сутінки» та «Три зозулі з поклоном».
4. Екзистенційна проблематика та художні особливості оповідання Вал. Шевчука «Дорога».
5. Поетика умовності в оповіданні В. Дрозда «Білий кінь Шептало».
6. Проблема «людина і тоталітарна система» в оповіданні А. Дімарова «Боги на продаж».
7. Поетика новел-притч Н. Бічуї («Притча про Коваля і Карбівничого» та «Притча про Учителя та Учня»).
8. Художні особливості малої прози В. Симоненка («Вино з троянд», «Весілля Опанаса Крокви», «Дума про діда»).

Самостійна робота

Прочитати художні тексти, передбачені програмою.

Підготувати презентацію про життєвий і творчий шлях одного з митців.

Опрацювати статтю Н. Зборовської «Стильовий портрет шістдесятництва», надруковану в журналі «Слово і Час» (2001. №12. С. 26-42).

Література

1. Балла Е. Імпресіонізм як стильова домінанта лірико-пейзажних новел Є. Гуцала. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Філологія*. Ужгород, 2006. Вип. 14.
2. Балла Е. Наративний дискурс малої прози Василя Симоненка. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 19. 2014.
3. Балла Е. Психологічний тип наратора в лірико-пейзажних новелах Є. Гуцала "Концентричні кола осені" та "Прелюдія весни". *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип.

- 9: Українська література в загальноєвропейському контексті. Ужгород, 2005.
4. Брайко О. «Білий кінь Шептало»: кінопритча Володимира Дрозда. *Дивослово*. 2019. № 1.
  5. Брайко О. Колористика в малій прозі Євгена Гуцала. *Слово і Час*. 2019. №2.
  6. Гаєвська С. Проблема людини в суспільстві (за твором В. Дрозда «Білий кінь Шептало»). *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 27.
  7. Гримич. Г. Загадка творчого бунту: Новелістика українських шістдесятників. Київ, 1993.
  8. Дончик В. Проза українського серця. *Урок української*. 2002. №4.
  9. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ: Либідь, 2011. С.1055–1069; 1089–1117.
  10. Зборовська Н. Стильовий портрет шістдесятництва. *Слово і Час*. 2001. №12. С.26-42.
  11. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С. 133-147; С. 258-311.
  12. Мовчан Р. «Груди і дні» Валерія Шевчука (до 80-ліття від дня народження). *Слово і Час*. 2019. № 9.
  13. Мовчан Р. У пошуках архітвору: з історії української літератури ХХ ст. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. С. 296-337; 383-393.
  14. Тарнашинська Л. Новелістичне входження в літературу шістдесятників: орієнтація на західне модерне письменство? *Презумпція доцільності: Абрис сучасної літературознавчої концептології*. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 190-200.

Практичне заняття 9.

МАЛА ПРОЗА ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

План

1. Життєвий і творчий шлях Григора Тютюнника.
2. Оцінка творчості митця в критиці та літературознавстві.
3. Особливості стильової манери Гр. Тютюнника-новеліста. Неореалізм як стильова домінанта його творчості.
4. Автобіографізм оповідання Григора Тютюнника «Смерть кавалера».

5. Проблематика та поетика оповідань «Син приїхав» та «Оддавали Катрю».
6. Два твори на тему смерті («Поминали Маркіяна» та «Три плачі над Степаном»): компаративний аналіз.
7. Ліризм та настроєвість новели письменника «Зав'язь».

Самостійна робота

Прочитати твори Григора Тютюнника, передбачені програмою.

Переглянути відеоматеріал «Психологічний портрет Григора Тютюнника»: <https://tydyvy.com/video/DykrXBo>

Переглянути документальний фільм про Григора Тютюнника: <https://www.youtube.com/watch?v=c5c8qOhH4fE>

Література

1. Балла Е. Наративна структура як прийом психологізму в новелістиці Григора Тютюнника. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/30363>
2. Балла Е. Новелістика Григора Тютюнника в параметрах ліричної прози. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/30363>
3. Балла Е. Образ жінки у художньому світі Григора Тютюнника: етнопсихологічний аспект. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/49290>
4. Балла Е. Поетика заголовків у малій прозі Григора Тютюнника. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/30362>
5. Бійчук Г. Архетипна модель прози Григора Тютюнника. *Григір Тютюнник / УСЕ для школи. Українська література. 11 клас.* Львів, 2001. Вип. 8.
6. Даниленко В. Енергія болю (психічна травма в художньому світі Григора Тютюнника). *Слово і Час.* 2000. №4. С.27-29.
7. Дончик В. Любов і біль. *Тютюнник Г. Облога: Вибр. твори.* 2-е вид. Київ: Пульсари, 2004. С.5-23.
8. Захарчук І. Досвід війни в художній свідомості українських шістдесятників. *Війна і слово (Мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму)* : монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2008. С. 312-361.
9. Зборовська Н. Шістдесятництво як наївний дискурс батьківства. *Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури.* Монографія. Київ: Академвидав, 2006. С. 350-366.

10. Зборовська Н. Сильовий портрет шістдесятництва. *Слово і Час*. 2001. №12. С.26-42.
11. Іванченко Н. Оповідання Григора Тютюнника «Зав'язь». *Дивослово*. 2006. № 9. С. 15-16.
12. Кодак М. Григорова новела як концепт. *Слово і Час*. 2007. №7. С.51-55.
13. Марко В. Стежки до таїни слова: Літературознавчі й методичні студії. Навчальний посібник. Кіровоград: Степ, 2007.
14. Марко В. Творчість Григора Тютюнника в контексті часу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія філологія. Вип.14. Ужгород, 2006. С.43-48.
15. Мовчан Р. Григир Тютюнник – знакова постать в українській культурі чи естетичний феномен? *Слово і Час*. 2005. №7. С.23-27.
16. Мороз Л. Любов і біль: таємниці літературного формотворення. *Слово і Час*. 2010. №10.
17. Панченко В. В облозі. Як нонконформізм став чинником сили творчого «Я» Григора Тютюнника. *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.472-478.

Практичне заняття 10. **НОВАТОРСТВО ПРОЗИ ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА**

План

1. Життєва і творча доля Валерія Шевчука.
2. Творчість письменника в критиці та літературознавстві.
3. Світоглядні засади творчості Вал. Шевчука. Художня спадщина митця крізь призму екзистенціалізму.
4. Роман «Дім на горі» як зразок химерного жанру в українській літературі.
5. Особливості композиції твору.
6. Проблематика та образна система роману.
7. Поетика «Дому на горі». Прикмети стилю необароко у творі.
8. Місце В.Шевчука в національному літературному процесі.

Самостійна робота

Прочитати текст роману «Дім на горі» Валерія Шевчука.

Ознайомитися з відеоматеріалом про роман Валерія Шевчука «Дім на горі»:

<https://www.youtube.com/watch?v=ToP7jY41JTM>

Література

1. Балла Е. Ліричне начало в малій прозі Валерія Шевчука. *Az empiriától az elméletig / Szerkesztette Karádi Zsolt és Pethő József. Nyíregyháza – Ungvár: „RIK-U” Kiadó, 2018. С.275-280.*
2. Горнятко-Шумилович А. Боротьба за "автентичну людину" (проза Валерія Шевчука як віддзеркалення екзистенціалізму). Львів, 1999.
3. Горнятко-Шумилович А. Твори Валерія Шевчука як різновид "химерної" прози. Львів, 1999.
4. Городнюк Н. Знаки необарокові культури Валерія Шевчука: компаративні аспекти. Київ: Твім інтер, 2006.
5. Донченко Л. Художня модель українського світу в прозі Валерія Шевчука. *Художні моделі національної ідентичності*. Монографія. Київ: КНТ, 2014. С. 53-129.
6. Євхан Н. Фольклорно-міфологічні моделі у прозі Валерія Шевчука. *Слово і Час*. 2003. №5. С.70-76.
7. Зборовська Н. Реалістична і романтична моделі постмодерного синтезу батьківсько-материнського коду. *Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури*. Монографія. Київ: Академвидав, 2006. С. 380-394.
8. Корогодський Р. У пошуках внутрішньої людини. Київ: Гелікон, 2002.
9. Майданченко П. Комічне в сучасній українській прозі. Київ : Дніпро, 1991. С. 141–154.
10. Мовчан Р. Міф і реальність, або привид мертвого дому Валерія Шевчука. *Кур'єр Кривбасу*. 2006. № 197. С. 92–111.
11. Павлишин М. «Дім на горі» Валерія Шевчука. *Павлишин М. Канон та іконостас*. Київ, 1997.
12. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука: Постать сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури. Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2001.
13. Шевчук В. Сад житейських думок, трудів та почуттів. *Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст*. Київ: Рось, 1994. Т.3.

Практичне заняття 11. ТВОРЧИСТЬ ІВАНА ЧЕНДЕЯ

План

1. Біографія І. Чендея. Щоденники автора як документ доби.
2. Вивчення доробку автора в сучасному українському літературознавстві.
3. Поетика новели І. Чендея «Чайки летять на Схід».
4. Психологізм оповідання «Березневий сніг».
5. Екзистенційна проблематика оповідання «Калина під снігом».
6. Проблема вини і спокути в повісті І. Чендея «Іван».
7. Специфіка композиції та художні особливості твору.

Самостійна робота

Прочитати прозові твори І. Чендея, передбачені програмою.

Переглянути спогади про І. Чендея:

<https://www.youtube.com/watch?v=8I2-4peD6Rs>

Законспектувати матеріал наукової статті Мовчан Р. Творчість Івана Чендея в українському культурному просторі 1960-х років. *Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Філологія*. Ужгород : ПП Данило С. І., 2022. Вип. 1 (47). С. 67–74.

Література

1. Балла Е. Угорський дискурс творчості Івана Чендея. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 1(47). С. 15-22.
2. Дончик В. Від Ясенової – у широкий світ: До 60-річчя з дня народження І. Чендея. *Дніпро*. 1982. №4.
3. Жулинський М. Історія його краю – в його творах. *Українська література. Творці і твори*. Київ: Либідь, 2011. С.832–862.
4. Жулинський М. Сходження на Ясенову: І.Чендею – 70. *Літературна Україна*. 1992. 11 червня.
5. Ільницький М. Творчість Івана Чендея як сюжет епістолярного роману шістдесятництва. *Українська літературна газета*. ч. 18 (310), 10.09.2021. URL: <https://litgazeta.com.ua/articles/mykola-ilnytskyj-tvorchist-ivana-chendeia-iak-siuzhet-epistoliarneho-romanu-shistdesiatnytstva/>
6. Марко В. Уроки І.Чендея. *Дзвін*. 2007. №5.
7. Мовчан Р. Творчість Івана Чендея в українському культурному просторі 1960-х років. *Науковий вісник Ужгородського університету :*

- серія: Філологія. Ужгород : ПП Данило С. І., 2022. Вип. 1 (47). С. 67–74.*
8. Носа М. Довге повернення «Івана». *Дзвін*. 1990. №4.
  9. Носа М. Дубівчани в одежі слова: Вивчення творчості Івана Чендея в школі. Ужгород: Гражда, 2005. 52 с.
  10. Носа М., Носа Б. Іван Чендей. *Літературна Тячівщина в загальноукраїнському контексті*. Ужгород: Гражда, 2010. С. 55-68.
  11. Палкуш В. Концепція особистості в повісті Івана Чендея «Іван». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Вип.13. Ужгород, 2006.
  12. Федака Д. Видатний майстер прози. *Чендей І. До 70-річчя від дня народження: Бібліографічний покажчик*. Ужгород, 1992.
  13. Ференц Н. Лицар слова. *Письменник Іван Чендей: Бібліографічний покажчик*. Ужгород, 2006.
  14. Ходанич П. Творчість Івана Чендея у контексті прози Закарпаття другої половини ХХ ст. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 11: Творчість Івана Чендея в загальноукраїнському літературному контексті. Ужгород, 2007.
  15. Чендей І. Листування з київськими критиками / упоряд., автор передм. і комент. д-р філол. наук, проф. Сидір Кіраль. Київ: Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. Т.1.
  16. Щоденники Івана Чендея : Книга I /упоряд. Марія Чендей-Трещак. Ужгород: РІК-У, 2021.
  17. Щоденники Івана Чендея : Книга II /упоряд. Марія Чендей-Трещак. Ужгород: РІК-У, 2021.

Практичне заняття 12-13.

ІСТОРИЧНА ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.

План

1. Розвиток жанру історичного роману в другій половині ХХ ст.
2. Життєва і творча доля Романа Іваничука.
3. Історична основа та художній підтекст роману «Мальви».
4. Образна система та проблематика твору.
5. Особливості поетики роману.
6. Авторська концепція української історії в романі Р. Іваничука «Журавлиний крик».
7. Особливості композиції та поетики твору.
8. Біографія Павла Загребельного. Внесок письменника в розвиток історичної прози.

9. Художній хронотоп та своєрідність композиції історичного роману «Диво» П. Загребельного.
10. Проблематика та образна система твору.

Самостійна робота

Ознайомитися з текстами історичних романів Р. Іваничука «Мальви» та «Журавлиний крик», П. Загребельного «Диво», опрацювати наукові матеріали про розвиток жанру історичного роману.

Переглянути відео: Роман Іваничук. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VxT28azm408>

Виписати з тексту роману «Журавлиний крик» 10 цитат, що актуалізують важливі питання історичного буття українців.

Література

1. Андрусів С. Чи всякий сон пробудний? *Слово і Час*. 1990. №3.
2. Горячок І. До питання вивчення історичних романів (на прикладі роману Р. Іваничука «Журавлиний крик»). *Удосконалення педагогічної майстерності науково-педагогічного складу як основа підвищення якості підготовки фахівців* : зб. наук. пр. Хмельницький, 2005. С. 148-152.
3. Денисюк І. Мислячий історичний роман. *Іваничук Р. Яничари: Історичний роман*. Львів, 1992.
4. Дончик В. Духовний вимір прози Р. Іваничука. *Дивослово*. 1999. №5.
5. Ільницький М. Історія кризь призму духовності: візія Романа Іваничука. *Слово і Час*. 2019. №5. С. 14-20.
6. Ісаюк О. «Мальви»: три варіанти колоніального становища. *Збруч*. 2021. URL: <https://zbruc.eu/node/107183>
7. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст. : навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В.І. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2. С. 248-258.
8. Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури: Збірник наукових праць. Львів-Ужгород: Гражда, 2009.
9. Панченко В. Балада про мальви. Феномен яничарства у версії Романа Іваничука. *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.429-434.
10. Панченко В. Майстер і князь. Над сторінками роману Павла Загребельного «Диво». *Літературний ландшафт України ХХ століття*. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019. С.356-366.

11. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української історичної прози. Черкаси, 2003.

Практичне заняття 14. ПРОЗА ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

План

1. Біографія Олесея Гончара.
2. Проблематика та художні особливості новели О. Гончара «За мить щастя».
3. Проблема вини і спокути в оповіданнях «Чорний яр» та «Летять усміхнені птиці».
4. Особливості поетики новели О. Гончара «Модри Камень».
5. Роман «Собор»: драматична творча доля твору, актуальність проблематики та образна система.

Самостійна робота

Ознайомитися з художніми творами О. Гончара, передбаченими програмою.

Переглянути документальний фільм «Олесь Гончар. Слово як зброя».

URL: https://www.youtube.com/watch?v=QB_UbH8ZJE8

Література

1. Бойко-Блохин. Ю. Спалений роман. «Собор» Олесея Гончара – література з України (переклад з нім. Людмили Тавровської). *Слово і час*. 2018. №4.
2. Василенко В. Роман «Собор» Олесея Гончара у критиці української еміграції 1960-1980-х років. *Дивослово*. 2021. №5-6.
3. Довженко О. Національний характер у романах Олесея Гончара. *Слово і Час*. 2005. №12.
4. Жулинський М. Духовний провідник України, або Чим трепетав дух Олесея Гончара. *Слово і Час*. 2008. №5.
5. Заверталюк Н. «А Гончар залишається...». *Дивослово*. 2018. № 4.
6. Насенко М. Романтичний епос: ефект романтизму і українська література. Київ, 2002.
7. Павлишин М. "Собор" Олесея Гончара та "Орлова балка" Миколи Руденка: навколишнє середовище як тема й аргумент. *Канон та іконостас*. Київ, 1997.

8. Приліпко І. Поетика новели Олеся Гончара «Модри Камень». *Дивослово*. 2020. №4.
9. Приліпко І. Репрезентація образу Іншого в художньому й публіцистичному дискурсі Олеся Гончара. *Слово і Час*. 2019. №1.
10. Рудницька-Шрай К. Будівники та руйначі. Теоретичні аспекти вивчення «Собору» Олеся Гончара. *Слово і Час*. 2006. №12.
11. Федоров В. «Собор» Олеся Гончара крізь призму часу. *Дивослово*. 2018. № 5.

СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

для обов'язкового прочитання з курсу

«Український літературний процес (50-80-ті роки ХХ ст.)»

Андрій Малишко

«Пісня про рушник», цикл «Україно моя...», «Я тебе вимріяв...», «Ми підем, де трави похилі», «Буду я навчатись мови золотої...», «Пісня про Київ», «Вчителька», «Я сорочку знайду вишиванку...».

Василь Симоненко

«Кривда», «Лебеді материнства», «Україні», «Я («Він дивився на мене тупо...»)), «Ти знаєш, що ти – людина», «Дід умер», «Перехожий», «Де зараз ви, кати мого народу?», «Задивляюсь у твої зіниці», «Злодій», «Не вір мені», «Я і в думці обняти тебе не посмію...», «Вона прийшла», «Є в коханні і будні, і свята», «Є тисячі доріг, мільйон вузьких стежинок», «Скільки б не судилося страждати...», збірка новел «Вино з троянд».

Ліна Костенко

«Маруся Чурай», «Дума про братів неазовських», «Сніг у Флоренції», «Життя іде і все без коректур», «Чекаю дня, коли собі скажу», «І тільки злість буває геніальна», «Заворожи мені, волхве», «Ой ні, ще рано думати про все...», «Умирають майстри», «Світлий сонет», «Моя любове! Я перед тобою», «Спини мене отямся і отям», «Розкажу тобі думку тасмну», «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Три принцеси», «Старий годинникар», «Доля», «Не треба думати мізерно», «Ліс», «Цей ліс живий...», «Пекучий день... лісів солодка млява», «Послухаю цей дощ», «Осінній день, осінній день...», «І засміялась провесінь...», «Вже почалось, мабуть, майбутнє», «Поезія згубила камертон», «Я дуже тяжко Вами відболіла», «Осінній день березами почавсь», «Пелюстки старовинного романсу», «Очи ма ти сказав мені: люблю», «І як тепер тебе забути?», «Виходжу в сад, він чорний і худий».

Дмитро Павличко

«Коли помер кривавий Торквемада», «Голгофа», «Коли ми йшли удвох з тобою», «Так, ти одна, моя любове...», «Явір і яворина» («Я стужився мила за тобою»), «Лелеченьки», «Два кольори», «Дзвенить у зорях небо чисте», «Я пригорнусь до тебе...», «Є жінки, немов зірки небесні...», «Ти зрікся мови рідної», «Між горами в долинах – білі юрти», «О рідне слово, хто без тебе я?», «Якби я втратив очі, Україно», «Нетерпеливість», «Деся там далеко, на Вкраїні», збірка «Рубаї», цикл «Гранослов».

Іван Драч

«Балада про соняшник», «Етюд про хліб», «Балада роду», «Перо», «Сонячний етюд», «Триптих про слова», «Анатомія блискавки»,

«Теліжинці», «Протуберанці серця», «Крила», поеми «Смерть Шевченка», «Чорнобильська мадонна».

Микола Вінграновський

«Вночі середночі хтось тихо», «В синьому небі я висіяв ліс», «Може бути, що мене не буде», «Сеньйорито акаціє, добрий вечір...», «Не маю зла до жодного народу», «Наш Василь іде по найдовшій у світі дорозі», «Вона була задумлива, як сад», «Ніч Івана Богуна», «Остання сповідь Северина Наливайка», «Ні! Цей народ із крові і землі...», «Зазимую тут і залітую...», «Боюсь поворухнутись... тишина...», «Це ти? Це ти. Спасибі...».

Борис Олійник

«Благословіння», «Диптих», «Мати», «Мати сіяла сон», «Говорили-балакали дві верби за селом», «Батьки й сини», «Та було у матері чотири сини», цикл «Сиве сонце моє».

Ігор Калинець

«Приходжу пригадати...», «Так, я з того покоління», «Триптих для Алли Горської», цикли «Підсумовуючи мовчання» та «Калинова сопілка», «Остання пісенька».

Іван Світачний

«Парнас», «Вечірня містерія», «Провина», «Сонет вдячності», «Люблю Вітчизну...», «Ars poetica».

Василь Стус

«Сто років, як сконала Січ», «Присмеркові сутінки опали», «Церква св. Ірини», «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О земле втрачена, явися!..», «Господи, гніву пречистого...», «За літописом Самовидця», «Усевитончуваний зойк...», «Блажен, хто тратити уміє...», «На колимським морозі калина», «У цьому полі, синьому, як льон», «Трени М. Г. Чернишевського», «Весь обшир мій – чотири на чотири», «Терпи, терпи – терпець тебе шліфує», «Не відповідаєш?..», «Цей біль – як алкоголь агоній...», «Вмирає пізно чоловік...», «Один лиш час і має совість...», «Цей спалах снігу, тьмяно-синя тінь...», «Уже Софія від струменіла...», «Ярій душе!..», «Посоловів од співу сад».

Петро Скунець

«Студентське», «Одружилась дівчина моя...», «Найземніше», «Поженились брати, вийшла заміж сестра...», «Трепета», «Коси», «Біль», «Простодушне», «Самогубство», «Тиша. Гори. Я», «І мертвим, і живим, і ненародженим», «Земля химер», «Тарас», «Краса», «Заповнюю анкету», «Новорічний вірш», «Сейсмічна зона», «Вічна Катерина».

Ірина Жиленко

«Україні», «Я до вас прийду сьогодні в полудень», «Новий 1946», «В затінку чуда», «Концерт для скрипки, дощу і цвіркуна», цикл «Фіалки-вірші», «Етюд із зіркою», «Ельдорадо», «Прощання, прощання, прощання».

Нью-йоркська група: Е. Андієвська, Б. Бойчук, Ю. Тарнавський, Б. Рубчак (на вибір).

Олесь Гончар

«Собор», «Летять усміхнені птиці», «Чорний яр», «За мить щастя». «Модри Камень».

Павло Загребельний

«Диво».

Роман Іваничук

«Журавлиний крик», «Мальви».

Григор Тютюнник

«Смерть кавалера», «Поминали Маркіяна», «Оддавали Катрю», «Син приїхав», «Три зозулі з поклоном», «Зав'язь», «В сутінки», «Три плачі над Степаном».

Іван Чендей

«Березневий сніг», «Чайки летять на Схід», «Калина під снігом», «Іван».

Михайло Томчаний

«Жменяки».

Євген Гуцало

«Концентричні кола осені», «Прелюдія весни», «Образ матері», «Чужа», «По-хазяйськи», «Як вам ведеться, мамо?», «Хто ти?», «Запах кропу».

Володимир Дрозд

«Білий кінь Шептало».

Валерій Шевчук

«Дім на горі».

Ніна Бічуя

«Земля», «Притча про Учителя і Учня», «Притча про Коваля і Карбівничого».

Анатолій Дімаров

«Боги на продаж».

Контрольні запитання і завдання

1. Охарактеризуйте суспільно-політичні умови функціонування літературного процесу 50-80-х років ХХ ст.
2. Окресліть загальні тенденції розвитку українського письменства в другій половині ХХ ст.
3. Назвіть особливості розвитку поетичних жанрів у 50-80-х роках ХХ століття.
4. Як у сучасному літературознавстві розглядаються проблеми періодизації української літератури ХХ ст.?
5. Охарактеризуйте особливості розвитку прозових жанрів у другій половині ХХ ст.
6. Які наслідки мало панування в літературі художнього псевдометоду соцреалізму?
7. Яких нових ознак набула повоєнна творчість поетів старшого покоління (М. Рильського, П. Тичини, В. Сосюри, Л. Первомайського, М. Бажана та ін.)?
8. Проаналізуйте пісенну творчість А. Малишка, виділіть фольклорні мотиви та образи.
9. З'ясуйте передумови виникнення літературного шістдесятництва в Україні.
10. Охарактеризуйте шістдесятництво як соціокультурний феномен, його генезу, розвиток, значення.
11. Як уписується творчість письменників-шістдесятників у контекст розвитку літератури повоєнного періоду?
12. Як трактується явище літературного шістдесятництва в українському літературознавстві? Хто з дослідників літератури особливу роль приділив висвітленню цієї проблеми?
13. Виділіть особливості поезики ліричних творів В. Симоненка.
14. Назвіть основні мотиви лірики В. Симоненка.
15. Розкажіть про життєвий і творчий шлях Л. Костенко.
16. Як оцінено творчість Л. Костенко в критиці та літературознавстві?
17. Окресліть особливості інтимної лірики Л. Костенко.
18. Яке місце в поетичному світі Л. Костенко займає концепція часу?
19. Розкажіть про джерела створення та історичну основу роману Л. Костенко «Маруся Чурай».
20. Охарактеризуйте композицію, проблематику та поезику історичного роману Л. Костенко «Маруся Чурай».
21. Як реалізується мотив творчості, митця і мистецтва в драматичній поемі Л. Костенко «Сніг у Флоренції»?

22. Покажіть своєрідність інтерпретації історичних та фольклорних джерел у творі Л. Костенко «Дума про братів неазовських».
23. Проаналізуйте пейзажно-настрійову та філософсько-медитативну лірику Л. Костенко.
24. З'ясуйте риси новаторства і традиційності в ліриці І. Драча.
25. Охарактеризуйте ідейно-художні особливості поеми І. Драча «Смерть Шевченка».
26. Проаналізуйте композицію, проблематику та поетику поеми І. Драча «Чорнобильська мадонна». Які художні засоби застосовує автор для увиразнення головної ідеї твору?
27. Назвіть особливості поетики ліричних творів Д. Павличка.
28. Вкажіть здобутки Д. Павличка в жанрі сонета. Чиї традиції продовжив у цьому плані поет?
29. Проаналізуйте ідейно-художню своєрідність збірки Д. Павличка «Гранослов».
30. Що характерно для інтимної лірики Д. Павличка?
31. Розкажіть про життєвий і творчий шлях В. Стуса.
32. Чим зумовлені і як реалізуються філософські мотиви лірики В. Стуса?
33. Охарактеризуйте поетичну історіософію В. Стуса.
34. У чому актуальність творчості В. Стуса сьогодні?
35. Розкрийте суть поетичного дисидентства. Проаналізуйте в цьому плані творчість І. Калинця та І. Світличного.
36. З'ясуйте ідейно-художнє новаторство лірики М. Вінграновського.
37. Проаналізуйте головні мотиви та поетику лірики Б. Олійника. Чому митця називають «співцем матері»?
38. Дайте оцінку ліричній творчості І. Жиленко, виділіть особливості її художнього почерку.
39. Чим характеризується розвиток лірики в Закарпатті у повоєнний період?
40. Представте творчість П. Скунця на тлі розвитку українського літературного процесу.
41. Виділіть головні мотиви лірики П. Скунця.
42. Розкажіть про специфіку розвитку української літератури в діаспорі у повоєнний період.
43. З'ясуйте питання про утвердження української літератури в контексті світової.
44. Висвітліть естетичні та філософські концепції представників «Нью-йоркської групи поетів».
45. Окресліть особливості стильової палітри Е. Андіївської.

46. Розкрийте майстерність художньої версифікації Ю. Тарнавського.
47. Охарактеризуйте індивідуальний стиль Б. Бойчука-лірика.
48. Як розвивається драматургія у 50-80-х роках ХХ ст.?
49. Як розвивається українське літературознавство та критика в другій половині ХХ ст.?
50. Назвіть праці українських літературознавців діаспори, в яких висвітлено окремі проблеми розвитку літератури в другій половині ХХ ст.
51. Назвіть автобіографічні джерела оповідань Григора Тютюнника «В сутінки» та «Смерть кавалера».
52. Проаналізуйте особливості стильової манери Григора Тютюнника на прикладі новел «Поминали Маркіяна», «Оддавали Катрю» та «Син приїхав».
53. Доведіть, що Григор Тютюнник є «майстром художньої деталі» в українській літературі.
54. Охарактеризуйте ліризм та настроєвість новел Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном» та «Зав'язь».
55. Висвітліть художній підтекст новел-притч Н. Бічуї.
56. Покажіть, як реалізується проблема «людина і тоталітарна система» в оповіданні А. Дімарова «Боги на продаж».
57. Проаналізуйте жанрово-тематичний діапазон творчості Є. Гуцала.
58. Назвіть ідейно-художні особливості новелістики Є. Гуцала.
59. Покажіть ліризм та настроєвість новел Є. Гуцала «Концентричні кола осені», «Прелюдія весни». Розкрийте майстерність автора в зображенні природи.
60. Проаналізуйте морально-етичну проблематику оповідань Є. Гуцала «Чужа», «По-хазяйськи», «Як вам ведеться, мамо?», «Хто ти?».
61. Охарактеризуйте поетику оповідань Є. Гуцала «Образ матері» та «Запах кропу».
62. З'ясуйте художній підтекст оповідання В. Дрозда «Білий кінь Шептало». Проаналізуйте поетику твору.
63. Як розвивається жанр "химерного" роману в українській літературі? Назвіть думки окремих дослідників з приводу художніх та ідейних якостей цього жанру.
64. З'ясуйте ідейно-художнє новаторство прози Вал. Шевчука. Вкажіть на місце письменника в українському літературному процесі другої половини ХХ століття.
65. Обґрунтуйте значення спадщини Валерія Шевчука як дослідника літератури.

66. Розкрийте фольклорно-міфологічний концепт та притчевий дискурс роману Валерія Шевчука «Дім на горі».
67. Проаналізуйте «Дім на горі» Валерія Шевчука у контексті химерної прози.
68. З'ясуйте місце і значення О. Гончара в літературному процесі другої половини ХХ ст. Як розв'язується це питання в сучасній літературознавчій науці?
69. Проаналізуйте проблематику та образну систему роману О. Гончара «Собор».
70. Розкажіть про творчу історію роману О. Гончара «Собор».
71. Розкрийте проблематику оповідань О. Гончара «Летять усміхнені птиці» та «Чорний яр».
72. Покажіть романтичний характер прози О. Гончара, проаналізувавши новели «За мить щастя» та «Модри Камень».
73. Як розвивається жанр історичного роману в післявоєнний період? Чим це зумовлено?
74. Які історичні періоди і чому найчастіше стають предметом художньої інтерпретації письменників?
75. З'ясуйте особливості історичних романів Р. Іваничука.
76. Охарактеризуйте національний пафос роману Р. Іваничука «Мальви».
77. Як художньо осмислюються трагічні події історії України в романі Р. Іваничука «Журавлиний крик»? Наведіть кілька слушних цитат.
78. Покажіть здобутки П. Загребельного як автора історичної прози.
79. Проаналізуйте своєрідність художньої інтерпретації історичного матеріалу в романі П. Загребельного «Диво».
80. Охарактеризуйте розвиток прози на Закарпатті в другій половині ХХ ст. Назвіть основних представників.
81. Проаналізуйте психологізм оповідань І. Чендея «Березневий сніг» та «Чайки летять на Схід».
82. Чому повість І. Чендея «Іван» була серйозно розкритикована і вилучена з літературного обігу?
83. Які проблеми порушує М. Томчаній у романі «Жменяки»?
84. Окресліть позитивні зрушення в процесі розвитку української літератури в останнє десятиліття ХХ ст.
85. Підсумуйте головні здобутки української літератури другої половини ХХ ст.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Т.7: Випробування репресіями та війною. Київ: ВЦ «Академія», 2020.
2. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Т.8: Еміграційні колізії письменства. Київ: ВЦ «Академія», 2021.
3. Сиротенко В. П., Суровцева Р.Ф. Історія української літератури XX сторіччя та методика її викладання. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
4. Історія української літератури XX століття: У 2-х кн. / За ред. В.Дончика. Київ: Либідь, 1998. Кн.2.
5. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст.: навч. посібн.: У 3 т. / За ред В. Кузьменка. Київ: Академвидав, 2014. Т.2.
6. Панченко В. Літературний ландшафт України XX століття. 50 «слайдів». Київ: Ярославів Вал, 2019.
7. Мовчан Р. У пошуках архітвору: з історії української літератури XX ст. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018.
8. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ: Либідь, 2011.
9. Насенко М. Художня література України. Від міфів до реальності. Київ, 2012.
10. Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління. Київ: Смолоскип, 2010.

Допоміжна:

1. Балла Е. Іван Світличний: емоційний інтелект лідера. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Вип. 1 (49).* Ужгород, 2023. С. 16-22.
2. Балла Е. Імпресіонізм як стильова домінанта лірико-пейзажних новел Є. Гуцала. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Вип. 14.* Ужгород, 2006. С. 10-14.
3. Балла Е. Мала проза українських письменників-шістдесятників у перекладі угорською мовою. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія. Ужгород, 2019. Вип. 2(42).* С.137-143.
4. Балла Е. Наративний дискурс малої прози Василя Симоненка. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. Вип. 19.* 2014. С.132-137.

5. Балла Е. Образ жінки в художньому світі Григора Тютюнника: етнопсихологічний аспект. *Література. Фольклор. Проблеми поетики: зб. наук. праць*. Вип. 25. Київ: Акцент, 2006. С. 88-97.
6. Балла Е. Петро Скунець - поет-шістдесятник. *Українська поезія Закарпаття ХХ століття: Науковий збірник / Упорядкування та передмова В. Барчан*. Ужгород: Ліра, 2004. С.199-215.
7. Балла Е. Поетика малої прози Миколи Вінграновського. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 20. 2015. С.105-108.
8. Балла Е. Психологічний автопортрет ліричної героїні в поезії Ірини Жиленко. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. праць / відп. ред. І.В. Сабодош*. Ужгород, 2017. Вип.22. С. 78–82.
9. Балла Е. Угорський дискурс творчості Івана Чендея. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Філологія. Ужгород, 2022. Вип. 1(47). С. 15-22.
10. Дзюба І. Є поети для епох. Київ: Либідь, 2011. 208 с.
11. Донченко Л. Художні моделі національної ідентичності: Монографія. Київ: КНТ, 2014. 220 с.
12. Дончик В. З потоку літ і літпоток. Київ: Стилос, 2003. 556 с.
13. Жиленко І. Homo feriens : Спогади. Київ: Смолоскип, 2011. 816 с.
14. Жулинський М. Слово і доля. Київ: А.С.К., 2006.
15. Захарчук І. Війна і слово (Мілітарна парадигма літератури соціалістичного реалізму) : монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2008. 406 с.
16. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
17. Зборовська Н. Стильовий портрет шістдесятництва. *Слово і Час*. 2001. №12. С.26-42.
18. Ільницький М. Ключем метафори відімкнені вуста...: Поезія Ігоря Калинця. Париж – Львів – Цвікау, 2001.
19. Ільницький М. На перехрестях віку. У 3 кн. Книга 1. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 840 с.
20. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. Київ: ТОВ «Видавництво „Кліо”», 2019. 248 с.
21. Кодак М. Поетика Олесья Гончара-романіста : монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2012. 272 с.

22. Корогодський Р. Брама світла: Шістдесятники. Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2009. 656 с.
23. Лазарук М. «Любити одразу, з ходу, залпом, раз і назавжди». Вінграновський М. Вибрані твори. Київ: Смолоскип, 2013. С. 9-56.
24. Марко В. Стежки до таїни слова: Літературознавчі й методичні студії. Навчальний посібник. Кіровоград: Степ, 2007.
25. Матеріали до курсу «Історія української літератури ХХ ст.»: Практ. заняття / Саєнко В. Одеса, 2004.
26. Мокрик Р. Бунт проти імперії. Українські шістдесятники. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-Га, 2023. 416 с.
27. Насенко М. Романтичний епос: Ефект романтизму і українська література. Київ: Просвіта, 2000.
28. Нью-Йоркська група: Антологія поезії, прози та есеїстики / Упорядники М. Ревакович та В. Габор. Львів: ЛА «Піраміда», 2012. 400 с.
29. Панченко В. Кільця на дереві. Київ: ТОВ «Видавництво “Кліо”», 2015. 560 с.
30. РУХ ОПОРУ В УКРАЇНІ: 1960-1990. Енциклопедичний довідник / Передм. Осипа Зінкевича, Олеся Обертаса. Київ: Смолоскип, 2010. 804 с.
31. Саєнко В. Українська література ХХ ст.: Діапазони творчих голосів і мистецьких відкриттів. Вибрані літературознавчі праці. Львів: ЛА «Піраміда», 2016. 868 с.
32. Сардарян К. Творчість Ірини Жиленко у контексті розвитку української літератури другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Монографія. Київ: Видавничий дім Бураго, 2016. 392 с.
33. Скорина Л. Література та літературознавство українського зарубіжжя: Курс лекцій. Черкаси: Брама, 2002.
34. Стус Д. Василь Стус – поет, людина, правозахисник. *Стус Д. Вибрані твори*. Київ: Смолоскип, 2012. С. 9-70.
35. Тарнашинська Л. Загратовані сонця. Готичний профіль ХХ століття. *Поезія із-за ґрат* : Антологія. Київ: Смолоскип, 2012. С. 7-36.
36. Ткаченко А. Палімпсести Василя Симоненка. *Симоненко В. Вибрані твори*. Київ: Смолоскип, 2010. С. 19-70.
37. У вирі шістдесятницького руху: Погляд з відстані часу. Львів: Каменярь, 2003.
38. Українська поезія повосенної еміграції (II пол. ХХ ст.): методичний посібник для студентів ОПІ бакалавра спеціальності

- «Українська мова та література» філологічного факультету / уклад. В. В. Барчан. Ужгород, 2021.
39. Українські літературні школи та групи 60-90-х рр. XX ст.: Антологія вибраної поезії та есеїстики. Львів: ЛА «Піраміда», 2009. 620 с.
40. Хархун В. Соцреалістичний канон в українській літературі: генеза, розвиток, модифікації. Монографія. Ніжин, 2009.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/isp/texts.html
3. <http://litopys.org.ua/>
4. www.litakcent.com.ua
5. www.ukrlib.com.ua
6. www.poetryclub.com.ua
7. <https://chtyvo.org.ua/>
8. <https://chytomo.com/>
9. <https://diasporiana.org.ua>

ДЛЯ ПОДАТОК